

KULTURNO PREBUJANJE
STARE LJUBLJANE**Sprehod med prijatelji iz
preteklosti**

Nekega lepega jesenskega dne so se na Jurčičevem trgu zbrali Ljubljanci, da bi s svojo prisotnostjo označili kulturni dogodek, ki pa pomeni prvo javno dejanje koordinacijskega odbora za prenovo Stare Ljubljane. Ustanovili so ga šele letos poleti, odkritje spomenika Jurčiču, enemu velikih Slovencev, pa pomeni začetek uresničevanja ideje, ki se je pravzaprav porodila še pred prvo svetovno vojno.

»Ni res, da je naša spomeniška dediščina zgolj kup starin, ki nam jemljejo denar za vzdrževanje. Lahko je nacionalna svetinja, ki nam hkrati tudi prinaša denar. Sedaj je čas, da se zavemo tega, da so nam naši očetje zapustili ogromno premoženje, ki ga zaradi neznanja in neiznajdljivosti upravljamo. Zato bomo hkrati s prenovo starega dela mesta v središču Ljubljane naredili galerijo slovenskega kiparstva na prostem. Gre za idejo, da bi označili pomembne kraje, kjer so živeli ali delali rojeni ali priseljeni znani Ljubljanci. Tako bi mesto drugače zaživelo, saj bi se ob sprehodu po starih mestnih ulicah srečevali s prijatelji, ki so soustvarjali in delovali pri pomembnih kulturnih in zgodovinskih dogodkih ali celo prelomnicah«, je navdušeno pripovedoval Jože Hudeček, član koordinacijskega odbora za prenovo Stare Ljubljane.

In bolj ko bo stara Ljubljana postajala kulturno središče, bolj bo postajala živo telo sodobnega časa, plemenito okolje s plemenito vsebino in čedalje manj eksponat, ki si ga mimoidoči le ogledajo.

Kakšni velikopotezni načrti, bo pomislil kdo, pa še v tem obdobju, ki ga označujemo za stabilizacijsko! »Organizacija in iznajdljivost sta v obdobju stabilizacije največje bogastvo«, je še dejal Jože Hudeček in razložil, da ves ta »kulturni« utrip ob siceršnji prenovi starega mestnega jedra ne bo zahteval veliko denarja. Potekajo že dogovori z vrsto slovenskih kiparjev, ki so pripravljene svoja dela podariti Ljubljani. To pa hkrati pomeni tudi možnost, da ustvarijo pomembno javno delo ter s tem prispevajo, da se bodo v Ljubljani dogajale pomembne reči – tako kot nekoč.

A. V.

Mlade družine na stopnicah

Znano je, da v prvih letih zakonske zveze mlade družine pestijo številna in težka finančna bremena (visoke najemnine, visoki stroški za varstvo otroka, odplačila kreditov...). Le petina mladih družin lahko računa, da bo v petih letih dobila stanovanje. Spričo tega se je začelo reševanje stanovanjskih vprašanj iz solidarnostnih sredstev uveljavilo kot instrument izboljšanja položaja mlade družine pri pridobivanju stanovanj.

Že leta 1978 smo ugotovili in poudarili, da bo za pomoč mladim družinam potrebno graditi še naprej družbena stanovanja in da mladi ljudje za zdrav razvoj in rast družine potrebujejo družbeno pomoč pri reševanju stanovanjskega vprašanja. Prav zato se slovenska mladina s predlogom zakona o stanovanjskem gospodarstvu ne more strinjati, kakor tudi ne z obrazložitvijo predlagatelja zakona, da glede na sprejeta stališča ni sprejel pripombe, da bi iz solidarnostnih sredstev še naprej gradili stanovanja za mlade družine, razen v primerih, če mlada družina izpolnjuje pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja tako kot ostale kategorije upravičencev do solidarnostnih stanovanj.

»Stanovanjsko vprašanje je globoko razredno vprašanje,« je poudarilo predsedstvo RK ZSMS. »V tem okviru pa je razredno tudi stanovanjsko vprašanje mladih družin. Ne zaradi tega, ker bi bile mlade družine nekakšna posebna kategorija, ločena od ostalih delavcev, ampak zaradi tega, ker so mlade družine še v težjem socialnem položaju. Ta socialni položaj pa vpliva tudi na slabitev družbenoekonomskega položaja mladih delavcev.«

Ne glede na to, ali bo predlog predsedstva slovenske mladine naletel na ugodno rešitev, pa so se v naši občini odločili, da na dokaj specifičen način omogočijo mladim rešitev njihovega stanovanjskega problema.

Znano je, da je v naši občini največ takšnih stanovanj, ki so neustrezna po kvaliteti. To so stanovanja šeste in sedme kategorije in takšnih je kar tisoč. Poleg tega pa je skoraj tretjina stanovanj pete kategorije, ki so na meji primernosti za bivanje. Nujna je torej celovita prenova stanovanjskih predelov v občini. Prenoviti pa bo potrebno ne samo prostorski in arhitekturni vidik, ampak tudi pogoje bivanja, način dela, zagotoviti je potrebno naprave za ogrevanje, elektriko, oskrbo z vodo in stanovanja funkcionalno usposobiti v smislu sodobnega stanovanjskega standarda.

Po podpisu družbenega dogovora o

odpravi barakarskih naselij ter stanovanj 6. in 7. kategorije je do sedaj odpravljenih 224 neustreznih stanovanj. Od načrtovanih 150 adaptacij podstrešij pa je bilo realiziranih le 72 adaptacij, v naslednjem srednjeročnem obdobju pa smo si zadali še adaptacijo 60 podstrešij.

Pomudimo se pri podstrešjih. Do sedaj je potekala prenova teh stanovanjskih kapacitet dokaj počasi. V bodoče naj bi bilo bistveno boljše. Na eni strani tudi zaradi organiziranosti na tem področju. Ustanovitev zadruge Mladost vliva upanje, da bo res tako. Že samo ime nam pove, da gre za zadrugo, ki se

bo ukvarjala z reševanjem stanovanjskih vprašanj mladih družin, predvsem tistih, ki so zaposleni v naši občini.

S takšno organiziranostjo bomo ne le reševali problem bivanja, ampak tudi problem, če ga lahko tako imenujemo, starosti krajanov. Mladih družin je v naši občini vedno manj in smo v povprečju zelo stari krajanji. Imamo pa vse nujne infrastrukturne objekte – vrtce, šole. Da bo naša občina bolj »živa«, moramo omogočiti mladim, da bodo tu tudi ostali. S tem bomo pridobili številno aktivno prebivalstvo tudi v krajevni in hišni samoupravi.

Mladim družinam bodo torej namenjena predvsem podstrešna stanovanja, tista v že adaptiranih stavbah. Povedati moramo, da ne gre za lastniška stanovanja, ampak za družbena. Gre za vlaganje mladih posameznikov v družbeno dobro.

DARINKA LEGAT-ČOZ

DAJ-DAM OBNAVLJAJO

Otvoritev bo februarja

S tem, ko so zaradi preurejanja zaprli lokal Daj-Dam, je bil prizadet marsikateri ljubljanski samec, študent, dijak, upokojenec, in nemalo le teh vsak dan zamišljeno opazuje ograjo, postavljeno okoli zastekljene gradbišča na Cankarjevi.

O tem, kaj se dogaja za ograjo, kakšni so načrti, je spregovoril direktor Daj-Dama pri SOZD GHT To-

maž Preželj. Že uvodoma je povedal, da gre za lokal, ki je, poleg Figovca in Šestice, najbolj znan v Ljubljani in zunaj nje; da je zaradi preureditve veliko ljudi prizadetih, saj gre za restavracijo, ki je v nekaterih krogih že kar ponarodela.

»Dela tečejo po programu in mi, gradbinci Univerzala ter delavci podjetij, ki bodo lokal opremili znotraj,

upamo, da ga bomo odprli konec januarja ali sredi februarja.«

»Kaj pa se bo spremenilo?«

»Nekaj sprememb bo za goste nevidnih. Razmere v kletnem delu, v prostorih, kjer smo pripravljali hrano, so bile dokaj neugodne, zlasti za zaposlene. Naleteli pa smo na nepredvidene težave, ki so znatno povečale proračun predelave. Odkrili smo, da nismo računali z nivojem kanalizacije, da so vodovod in druge inštalacije dotrajane in ugotovili, da bo prenovitev restavracije, katere površina zgoraj in spodaj je okoli petsto kvadratnih metrov, stala okoli dve milijardi in štiristo tisoč starih dinarjev.

Premestitev toaletnih prostorov bo prinesla v lokal več higiene, hkrati pa bomo pridobili v restavracijskem delu nekaj novih metrov površine. Drugače bo lokal ostal »istega tipa«, razen morda, da bomo še povečali ponudbo.«

»Daj-Dam je znan lokal...«

»Seveda, saj je bil prva samopostrežna restavracija v Ljubljani. Že pred vojno je začel »tradicijo« nek zasebnik, leta 1947 pa je lokal prešel v družbeno last. Ime je nastalo zaradi avtomatov, ki jih je imel že zasebnik in smo jih kasneje še izpopolnjevali; ko si v aparat vrgel kovanec, si lahko dobil določene pijače, nekatera hladna jedila in nekaj sladice. Avtomatov ni več, ostal pa je način prvotne samopostrežbe. V lokal vstopajo gostje, ki vedo, kaj hočejo, plačajo pri

blagajni in za pultom izbrano dobo. No, doslej smo imeli dva pulta, tako imenovano hladno in toplo linijo prehrane na eni strani in točilno mizo posebej. Sedaj, v novem lokalu, pa bo samo en pult, seveda precej večji, za vse. Vhod bo pri mozaiku, letno zračenje pa ob pasaži Nebotičnika. Razmišljali smo tudi o letni razširitvi na Cankarjevo cesto, vendar za to še ni projekta in tako tudi mi čakamo.«

»Pa dostava in morebitni drugi problemi?«

»Jasno, da imamo težave kot večina drugih lokalov v Centru prav z dostavo. Cankarjeva je namenjena pešcem, dvigala pa delajo pač s svojo zmogljivostjo, kapaciteto in porabo časa. Poleg tega imamo še sanitarne težave, kako v dvigalih ali jaških ločiti čisti – na primer dostavni del, od nečistega »odstavnega«, kjer odvažamo odpadke. Nekako bomo morali tudi to urediti, verjetno s kontejnerji.«

Lokal je bil zadnjič obnovljen 1960. leta, vmes je bilo le nekaj delnih sprememb. Jasno je, da so nekatere stvari zastarele, pa tudi gostje so se že naveličali stalno istega ambianta. Upamo, da bo tokratna obnova pripomogla zlasti k njihovememu boljšemu počutju. Ostali bomo vsaj na isti kvalitetni ravni, kot smo bili; ne bomo nikakršen snack-bar ali bistro, trudili pa se bomo, da bomo ohranili tudi cene, dostopne vsakemu žepu.«

MARJAN SKUMAVC

